

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

L.dz. DDI-I-411-61/784/02/RK

Warszawa dn. 3 lutego 2003 r.

DECYZJA Nr DPI -8/03

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia o *ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. nr 122 poz. 1319 z póź. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wyraża zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na objęciu przez Basell Europe Holdings B.V. z siedzibą w Haarlemmermeer udziałów w Poliolefiny Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Płocku, co spowoduje uzyskanie 50 % głosów na zgromadzeniu wspólników tej spółki.

UZASADNIENIE

W dniu 21 października 2002 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło od Basell Europe Holdings B.V. z siedzibą w Haarlemmermeer (zwanej dalej Basell) zgłoszenie zamiaru koncentracji przedsiębiorców, polegającej na objęciu przez ten podmiot udziałów w Poliolefiny Polska Sp. z o.o. (zwanej dalej Poliolefiny Polska) - utworzonej pierwotnie przez PKN Orlen S.A. z siedzibą w Płocku (zwanej dalej Orlen) w celu wytwarzania, marketingu i sprzedaży poliolefinów - powodujących uzyskanie 50 % głosów na zgromadzeniu wspólników tej spółki.

W związku z tym, iż:

- spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające obowiązek zgłoszenia koncentracji, bowiem łączny obrót ww. podmiotów w roku obrotowym

poprzedzającym rok zgłoszenia przekraczał 50 mln euro, tj. wartość podaną w art. 12 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*,

- nabycie udziałów powodujących przekroczenie progu 25 % głosów na zgromadzeniu wspólników jest jednym ze sposobów koncentracji, określonym w art. 12 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy,
- nie występuje w tej sprawie żadna okoliczność z katalogu przesłanek ezgeneracyjnych, wymienionych w art. 13 ww. ustawy, powodująca odstępianie od konieczności zgłoszenia koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej organem antymonopolowym, wszczął postępowanie w niniejszej sprawie, o czym powiadomił stronę pismem z dnia 7 listopada 2002 r.

Transakcja została zgłoszona bez naruszenia terminu, o którym mowa w art. 94 ust. 4 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*. W dniu 30 września 2002 r. Basell i Orlen podpisały umowę o Wspólnym Przedsięwzięciu Gospodarczym. Umowa ta przewiduje utworzenie - pierwotnie wyłącznie przez Orlen - nowego przedsiębiorcy. W tak utworzonym podmiocie, Basell ma zamiar objąć udziały w podwyższonym kapitale zakładowym, w ilości powodującej uzyskanie 50 % głosów na zgromadzeniu wspólników spółki.

W przypadku przedmiotowej koncentracji obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji powstałby najpóźniej z chwilą zawarcia przez Basell umowy o objęciu udziałów w nowym podmiocie. W związku jednak z tym, iż taka umowa nie została zawarta przed notyfikacją niniejszej koncentracji - w momencie zgłoszenia nowy podmiot jeszcze nie istniał – należy uznać również, iż jej zgłoszenie nastąpiło bez naruszenia ww. przepisu ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

W trakcie postępowania Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Przyczyny i opis transakcji

W dniu 30 września 2002 r. Basell i Orlen podpisały Umowę o Wspólnym Przedsięwzięciu Gospodarczym. Umowa ta przewiduje utworzenie przez Orlen nowego przedsiębiorcy w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Płocku, [**Tajemnica przedsiębiorstwa**]. Z nadesłanego przez Orlen pisma z dnia 18 grudnia 2002 r. wynika, iż firma tej spółki brzmieć będzie Poliolefiny Polska Sp. z o.o. Początkowo, utworzona przez Orlen spółka, nie będzie prowadziła żadnej działalności gospodarczej. W dalszym etapie, w spółce podniesiony zostanie kapitał zakładowy. Udziały w kapitale zostaną objęte przez Orlen i Basell w ten sposób, iż każda z tych spółek będzie posiadać po 50 % głosów na zgromadzeniu wspólników nowego przedsiębiorcy. Spółka nie będzie zaangażowana w żadną działalność do momentu zamknięcia tej transakcji, tj. do dnia, w którym Orlen i Basell dokonają wniesienia odpowiednich wkładów.

Powodem, dla którego Basell zamierza nabyć udziały w utworzonej przez Orlen spółce, jest chęć stworzenia silnego i dochodowego podmiotu, zdolnego konkurować z silną konkurencją w branży poliolefinów. Basell jest dużym producentem polipropylenu, jednym z głównych dostawców polietylenu i wysoko przetworzonych produktów poliolefinowych, a także światowym liderem w dziedzinie rozwoju i licencjonowania procesów oraz katalizatorów służących do produkcji polietylenu i polipropylenu. Basell dąży do ciągłego rozszerzania asortymentu oferowanych poliolefinów oraz ustalania z klientami wspólnych harmonogramów służących jak najszybszemu wprowadzaniu nowych produktów na rynek.

Inną ważną przyczyną przedmiotowej koncentracji jest to, że Europa Środkowa, a zwłaszcza Polska, jest uważana za ważny rynek poliolefinów (polipropylenu i polietylenu). Zarówno Orlen jak i Basell mogą wnieść do nowej spółki cenne aktywa. Basell oferuje dostęp do klientów, najnowocześniejszą technologię w branży i doświadczenie operacyjne. Orlen dysponuje surowcami (tzw. wsadem), znajomością specyfiki lokalnego rynku i strategiczną lokalizacją. Oczekuje się, że nowy podmiot będzie spółką dochodową, będącą w stanie konkurować na rynku poliolefinów. Planuje się wybudowanie nowych zakładów produkcji polietylenu („PE”) i polipropylenu („PP”) w Płocku. Przewiduje się również, że po uruchomieniu za kilka lat nowych zakładów, znaczna część produkcji będzie eksportowana do innych krajów Europy Środkowej. W chwili obecnej niemożliwe jest wskazanie, jaka część przyszłej produkcji będzie sprzedawana w Polsce, a jaka będzie przeznaczona na eksport, gdyż zależy to od rozwoju polskiego rynku w nadchodzących latach. Wprowadzenie przez Basell nowych technologii do nowej spółki może zaowocować powstaniem znaczącego producenta polipropylenu i polietylenu w Europie Środkowej. Z ekonomicznego punktu widzenia, nowa spółka będzie korzystać z efektu skali oraz będzie dysponować m.in.: produktem oraz elastycznością finansową, które zapewnią jej konkurencyjność.

Podstawową przyczyną podjęcia przez Orlen decyzji o zamierzonej koncentracji była konieczność znalezienia partnera posiadającego nowoczesne technologie produkcyjne oraz rozbudowaną sieć sprzedaży w Europie Zachodniej. Wiąże się to z budową nowych instalacji do produkcji poliolefinów, co będzie z kolei prowadzić do rozszerzenia ich oferty. Ponadto, jako przyczyny transakcji można wskazać: rozwój działalności petrochemicznej Orlen, możliwość współpracy z czołowym światowym producentem poliolefinów jakim jest Basell, produkcję poliolefinów wysokiej jakości i o rozszerzonym asortymencie w zakładach o wysokich standardach technologicznych oraz chęć stworzenia podmiotu mogącego skutecznie konkurować z innymi przedsiębiorcami aktywnymi na rynku poliolefinów w perspektywie rozwoju polskiego rynku poliolefinów.

Nowa spółka przejmie obecną produkcję PP i PE prowadzoną przez Orlen - Orlen dokona wniesienia istniejących zakładów wytwórczych PP i PE. Ponadto nowa spółka przejmie sprzedaż obecnie prowadzoną w Polsce przez grupę Basell oraz całość działalności Orlen związanej z poliolefinami, w tym dystrybucję prowadzoną obecnie zarówno bezpośrednio przez Orlen, jak i przez sieć dystrybucyjną. Podjęte zostały prace nad nowym modelem dystrybucji, opartym na standardach europejskich. W tej

chwili nie są jednak znane jego ostateczne założenia. Po dokonaniu koncentracji Basell będzie sprzedawał PP i PE w Polsce wyłącznie za pośrednictwem Poliolefiny Polska. Do Polski mają być eksportowane jedynie produkty, które nie będą produkowane przez Poliolefiny Polska.

Początkowo moce produkcyjne nowej spółki będą równały się obecnym mocom instalacji Orlen, które zostaną wniesione do spółki [**Tajemnica przedsiębiorstwa**].

Uczestnicy koncentracji

Basell

Basell jest spółką holdingową dla swych podmiotów zależnych – członków grupy kapitałowej Basell, prowadzących działalność w Europie. Grupa Basell została utworzona w październiku 2000 r. Prowadzi zakłady w 18 krajach na 5 kontynentach i ma klientów w 120 krajach. Jej podmioty zależne prowadzą działalność w zakresie produkcji, marketingu i sprzedaży produktów poliolefinowych. Basell jest dużym producentem polipropylenu, jednym z głównych dostawców polietylenu i wysoko przetworzonych produktów poliolefinowych, a także światowym liderem w dziedzinie rozwoju i licencjonowania procesów oraz katalizatorów służących do produkcji polietylenu i polipropylenu.

W skład grupy kapitałowej Basell wchodzi następujące podmioty:

- Basell UK Ltd. (Wlk. Brytania), sprzedaż oraz marketing produktów poliolefinowych na terenie Wielkiej Brytanii,
- Basell Polyolefins Company N.V. (Belgia), sprzedaż oraz marketing produktów poliolefinowych na terenie Europy,
- Basell Nederland B.V. (Holandia), sprzedaż oraz marketing produktów poliolefinowych na terenie Holandii,
- Basell Polyolefins France S.A. (Francja), sprzedaż oraz marketing produktów poliolefinowych na terenie Francji.

Sprzedaż polipropylenu i polietylenu w Polsce, Basell prowadzi przez swój podmiot zależny – Basell Polyolefins Company.

Poliolefiny Polska

W chwili obecnej Poliolefiny Polska nie podjęła jeszcze działalności. W przyszłości spółka będzie produkować i sprzedawać polipropylen i polietylen. Jak już wcześniej wspomniano, spółka ta przejmie na własność instalacje Orleńskie produkujące polietylen i polipropylen. Ponadto planuje się budowę nowych instalacji do produkcji

polietylenu i polipropylenu przez Poliolefiny Polska. Spółka nie będzie natomiast prowadzić działalności w zakresie produkcji, ani sprzedaży jakichkolwiek produktów powstałych z propylenu lub polietylenu, tj. spółka nie będzie przerabiać tworzyw sztucznych na wyroby końcowe, ani sprzedawać takich wyrobów.

Poliolefiny Polska, po jej utworzeniu, wchodzić będzie w skład grupy kapitałowej Orlen (po dokonaniu przedmiotowej koncentracji wspólną kontrolę nad Poliolefiny Polska sprawować będą Orlen i Basell). Grupa ta należy do największych w Polsce. W jej skład wchodzi ponadto kilkadziesiąt innych podmiotów. W chwili obecnej Orlen plasuje się na pierwszej pozycji w rankingu 500 największych polskich przedsiębiorców wg *Rzeczypospolitej*¹. Orlen jest równocześnie największym podmiotem na polskim rynku paliw płynnych. Przedmiot działania grupy skoncentrowany jest wokół przerobu ropy oraz sprzedaży produktów ropopochodnych. Grupa większość swoich dochodów osiąga ze sprzedaży paliw. Orlen zaspokaja około 60 % ich krajowej konsumpcji, a jego udział w sprzedaży detalicznej paliw wynosi około 40 %. W skład sieci sprzedaży detalicznej koncernu wchodzi ponad 2000 stacji paliw (z czego 3/4 stacji stanowi własność koncernu, pozostałe to stacje patronackie). Stanowi to blisko 1/3 wszystkich istniejących w Polsce stacji benzynowych. Poza produkcją paliw Orlen jest także największym producentem petrochemikalii w Polsce.

Rynki właściwe w sprawie

W myśl art. 4 pkt 8 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Jak już wcześniej wspomniano, grupa kapitałowa Basell prowadzi działalność w zakresie sprzedaży polipropylenu (PP) i polietylenu (PE).

PE i PP to tworzywa sztuczne używane jako surowce przez odbiorców, którzy przetwarzają je na szeroką gamę produktów o różnych zastosowaniach, takich jak folia do pakowania, artykuły domowe, butelki, wyroby motoryzacyjne, takie jak obudowy akumulatorów, wyroby formowane, itp. Głównymi odbiorcami tych towarów są hurtownie – pośrednicy oraz producenci tworzyw sztucznych. PE produkowany jest w trzech postaciach, bądź rodzinach (charakteryzujących się różnymi zastosowaniami):

- PE o dużej gęstości ("HDPE") – sztywny i twardy, używany głównie do wytwarzania wyrobów formowanych;
- PE o małej gęstości ("LDPE") – miękki i elastyczny, używany do wyrobu folii oraz opakowań formowanych wytłoczeniowo;

¹ <http://www.rp.pl>

- PE liniowy ("LLDPE") – miękki i elastyczny, używany do wyrobu folii.

PP produkowany jest w dwóch rodzinach (wyodrębnionych ze względu na zróżnicowane zastosowania):

- homopolimer ("Homo PP") – sztywny i twardy, do wyrobów formowanych,
- kopolimer ("Kopo PP") - do użytku w przypadkach, gdy wymagana jest wytrzymałość na uderzenia oraz odporność na niskie temperatury.

Każda z rodzin PP i PE opisanych powyżej jest sprzedawana ponadto w różnych rodzajach (tzw. grades) charakteryzujących się specyficznymi właściwościami chemicznymi i technicznymi. Rodzaje te są wytwarzane specjalnie do konkretnego zastosowania. Dlatego też np. poszczególne rodzaje Homo PP nie zawsze będą stanowić substytuty z perspektywy ich odbiorcy.

Zarówno Basell jak i Orlen sprzedają w Polsce PE i PP (działalność Orlenu w zakresie produkcji i sprzedaży PE i PP przejęta zostanie przez spółkę Poliolefiny Polska, w związku z tym w dalszej części decyzji działalność Orlenu w tym zakresie należy - na potrzeby niniejszej decyzji - traktować jako działalność spółki Poliolefiny Polska). Jednakże PE i PP, jak wskazano powyżej, produkowane są w szerokiej gamie rodzajów, które zwykle uzupełniają się nawzajem i posiadają specjalne parametry przeznaczone do określonych zastosowań w zakresie użytku końcowego. Poliolefiny Polska – po przejęciu instalacji Orlenu – produkować będzie jedynie Homo PP, a Basell dostarcza Kopo PP i Homo PP. Odnośnie PE, Poliolefiny Polska – po przejęciu instalacji Orlenu – produkować będzie LDPE, a Basell dostarcza na rynek Polski głównie HDPE i niewielkie ilości LDPE.

Dla określenia rynku właściwego istotne jest, iż przestawienie produkcji z PE na PP nie jest możliwe bez dokonywania istotnych nakładów inwestycyjnych oraz nabycia stosownych licencji na proces technologiczny. To samo dotyczy przestawienia produkcji z PP na PE. Podobne ograniczenia dotyczą produkcji poszczególnych odmian w ramach PE (HDPE, LDPE oraz LLDPE) oraz w ramach PP (homopolimery oraz kopolimery). Ze względu na odmienne procesy technologiczne oraz odmienne konfiguracje sprzętowe wytwarzania poszczególnych rodzajów PE jest mocno ograniczone (Przestawienie zdolności produkcyjnej pomiędzy HDPE i LLDPE jest wprawdzie technicznie możliwe w ramach poszczególnych technologii, ale praktycznie niewykorzystywane z racji koniecznych nakładów kapitałowych - koszty przebudowy instalacji oraz kosztów marketingowych - konieczność zmiany bazy klientów, które musiałyby zostać poniesione w celu urzeczywistnienia procesu przestawienia zdolności produkcyjnej). Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku obydwu odmian PP (możliwa jest produkcja zarówno homopolimerów jak i kopolimerów ale tylko w przystosowanych do tego wcześniej instalacjach, np.: europejskie zakłady produkcji PP wykorzystywane przez grupę Basell są zazwyczaj skonstruowane w sposób umożliwiający zamianę zdolności produkcyjnej w zakresie poszczególnych rodzin PP, zależnie od struktury popytu).

Biorąc pod uwagę określone wyżej kryteria ustawowe, stwierdzić należy, iż w niniejszej koncentracji rynkami właściwymi, pod względem produktowym, wspólnymi dla Basell'a i Poliolefin Polska są rynki sprzedaży LDPE i Homo PP.

Określając rynek geograficzny dla ww. rynków produktowych, należy zwrócić uwagę na fakt, iż obecnie brak jest kontyngentów i ceł na import PP i PE do Polski. Koszty transportu uzależnione są od źródła importu oraz wielkości importu. Koszty te stanowią przeciętnie od 2,5 % do 6,25 % ceny sprzedaży poliolefinów, przy założeniu, że cena sprzedaży wynosi około 800 EURO za tonę (koszty transportu w Polsce wynoszą przeciętnie 20 Euro za tonę i 50 Euro za tonę w przypadku transportu w Europie – koszt średni wg Chem System). Transport poliolefinów można realizować za pomocą statku, pociągu i ciężarówki; luzem lub zapakowane w wielkie worki (ponad 1000 kg) lub mniejsze opakowania, tj. torby o pojemności 25 kg. Dystrybucja może być realizowana bezpośrednio przez producenta lub pośrednio przez dystrybutorów i handlowców. Transport poliolefinów nie wymaga specjalistycznych środków transportu i mogą być one przewożone za pomocą standardowych samochodów ciężarowych. Poliolefiny do niedawna przewożono wyłącznie w postaci granulatu w workach. Ten sposób transportu nadal odgrywa istotną rolę, lecz obecnie w Europie Zachodniej duża część transportu realizowana jest także w cysternach w postaci proszku lub granulatu.

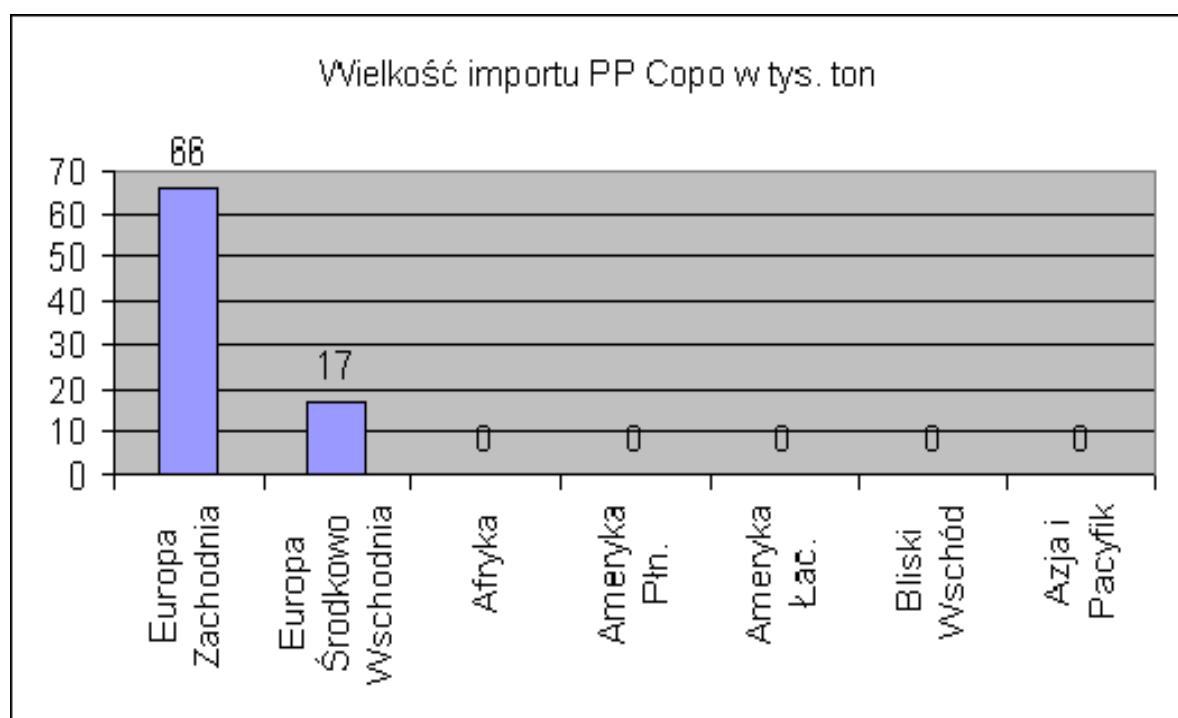
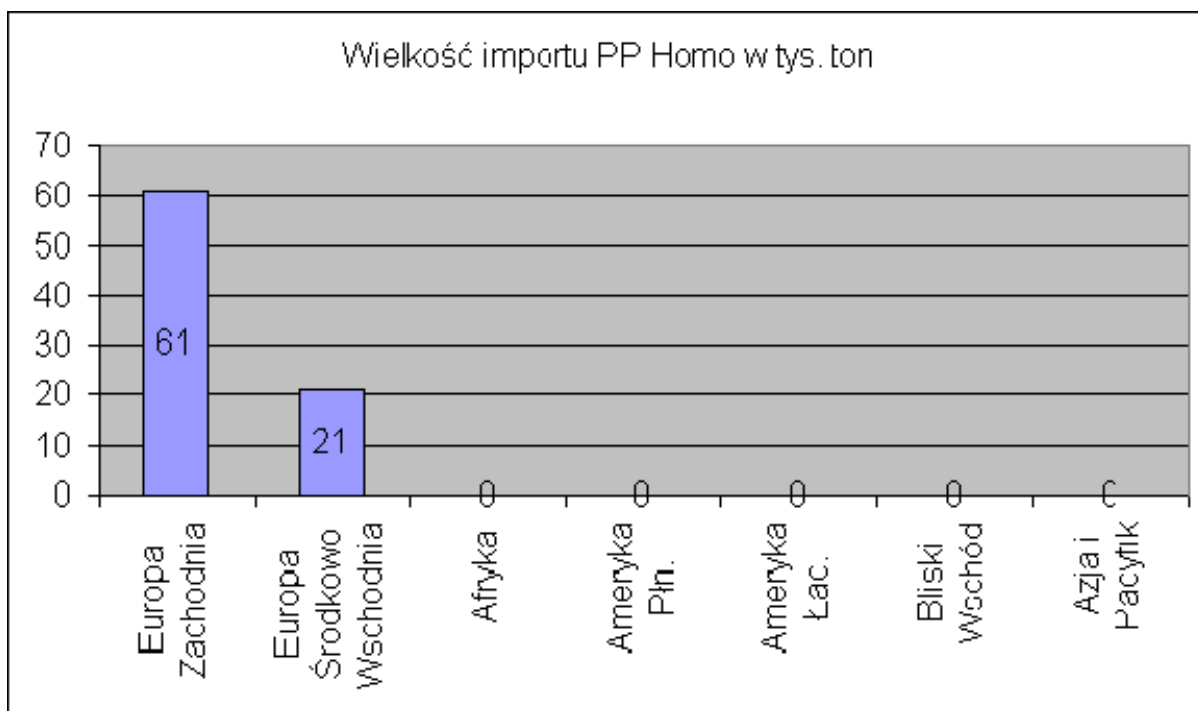
W zasadzie do Polski można importować poliolefiny z całego świata. Jednak ich import spoza Europy (Korei, Izraela, USA, Tajwanu, Japonii, Chin, Meksyku, Libii, Arabii Saudyjskiej, Indii, Brazylii) jest niewielki. Pozaeuropejscy producenci PP i PE nie konkurują więc skutecznie na rynku polskim z producentami europejskimi. Szacowane zapotrzebowanie rynkowe na PP i PE w Polsce wynosi około 660 tys. ton, z których około 426 tys. ton jest dostarczanych przez importerów. Poszczególne rodzaje PP i PE nie wpływają na koszty transportu, a w konsekwencji na opłacalność ich importu do Polski. Pomimo więc, iż za rynki właściwe produktowe uznano rynek sprzedaży LDPE oraz HomoPP, celowym wydaje się również przedstawienie importu do Polski innych odmian PP i PE.

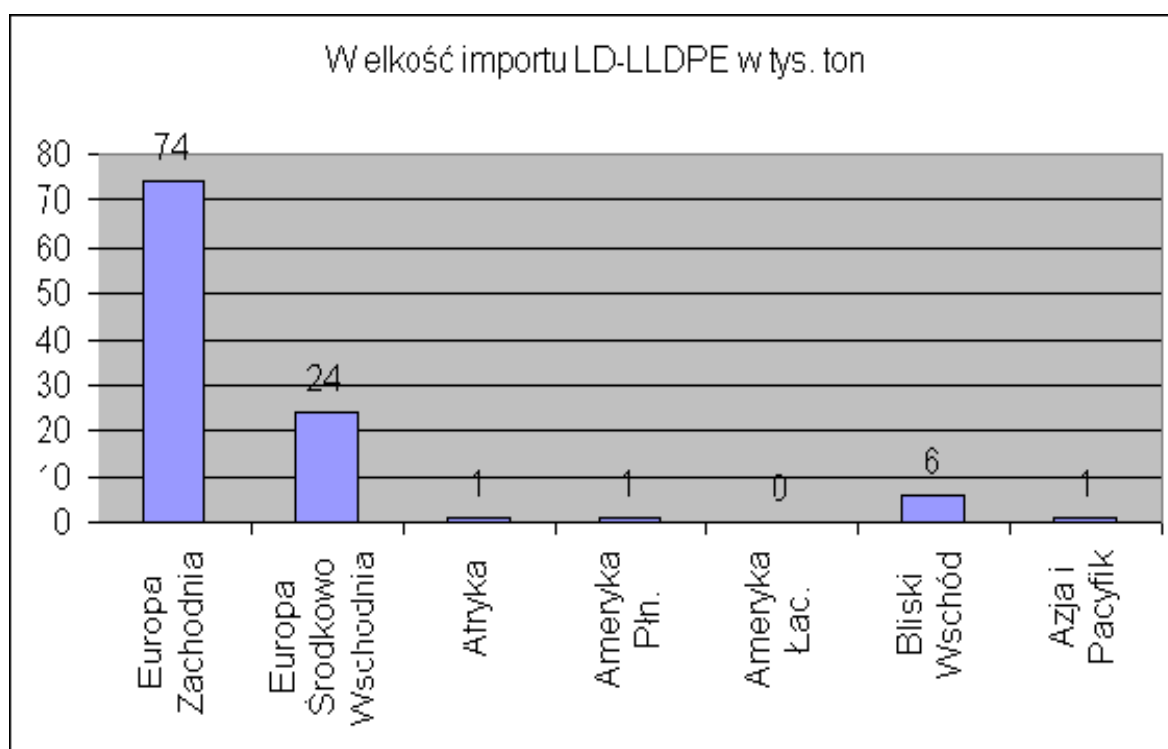
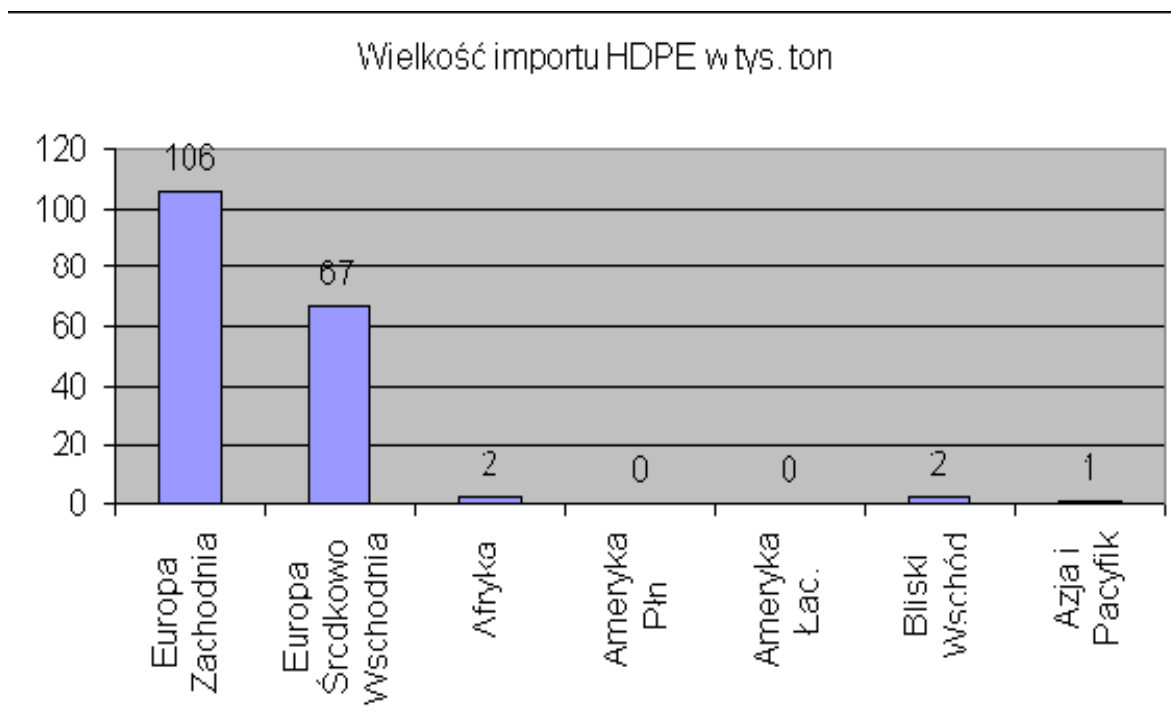
[Tajemnica przedsiębiorstwa]

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

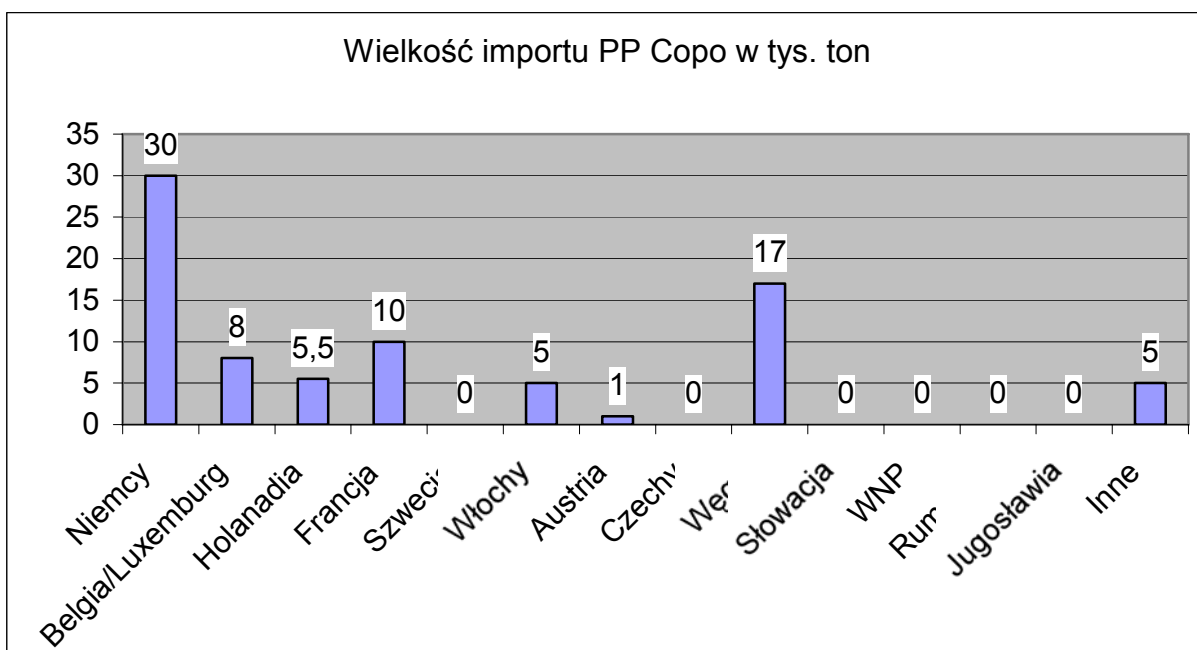
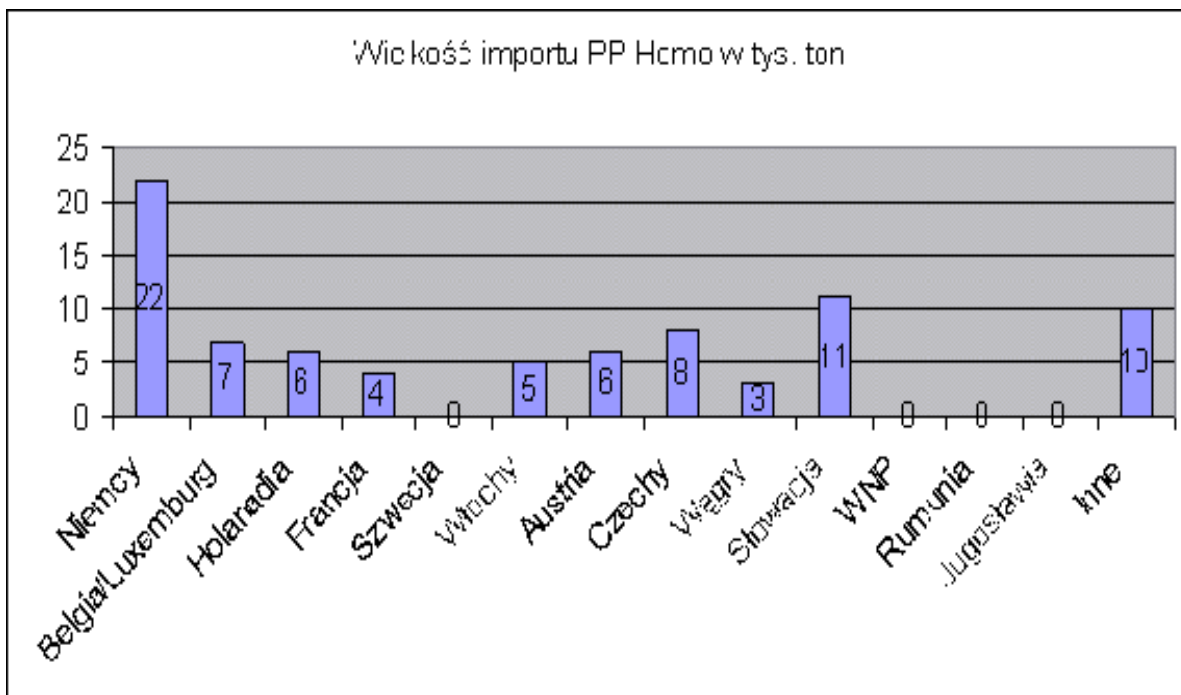
[Tajemnica przedsiębiorstwa]

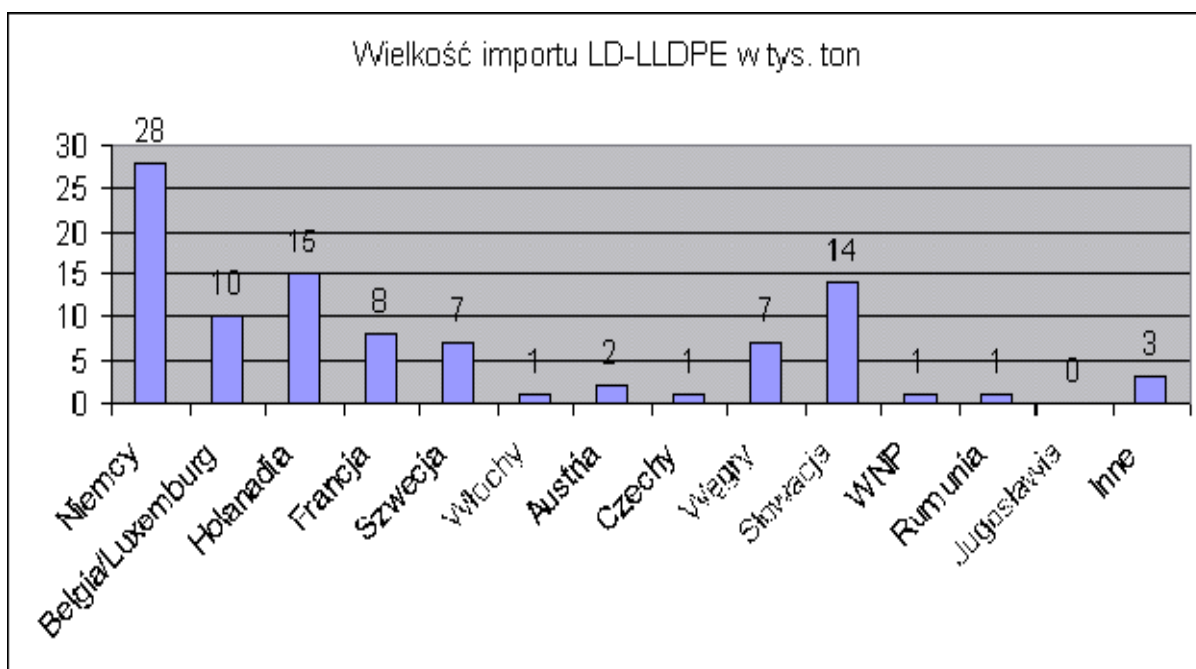
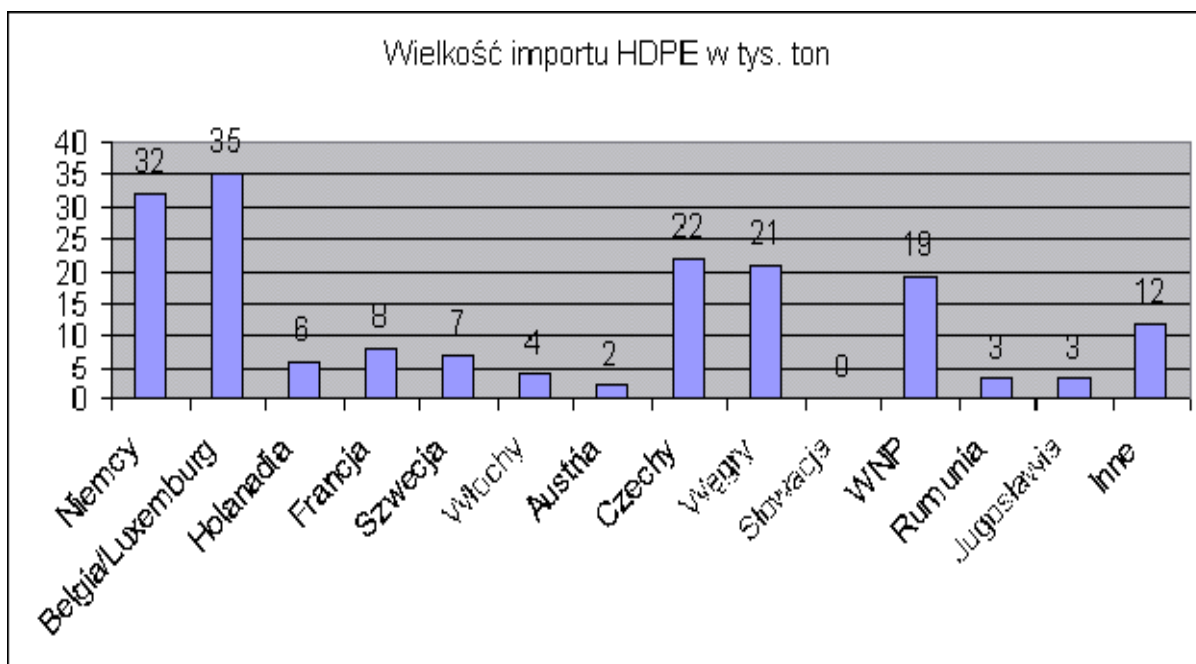
Poniższe wykresy przedstawiają główne kierunki importu PP i PE do Polski (dane za 2001 r.):

Uwzględniając poszczególne kraje import PP i PE przedstawia się następująco:

Preferencje polskich odbiorców polipropylenu i polietylenu są podobne do preferencji odbiorców w innych krajach europejskich, ze względu na upodabnianie się polskiego rynku polipropylenu i polietylenu oraz rynku tworzyw sztucznych do rynku europejskiego.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, iż rynku geograficznego dla sprzedaży PP i PE, w tym ich poszczególnych odmian (LDPE, HomoPP) nie można zawęzić do terytorium Polski. Rynek ten należałoby określić jako obejmujący obszar co najmniej kontynentu europejskiego (import z państw pozaeuropejskich pomimo, iż występuje, jest nieznaczny). Przyszła działalność spółki Poliolefiny Polska będzie skoncentrowana jednak na rynku krajowym i w zamierzeniu jedynie nadwyżki

produkcyjne będą eksportowane, przy czym szczegółowe kierunki takiego eksportu będą zależeć od warunków rynkowych istniejących w danym czasie. Z uwagi na skutki, jakie wywrze przedmiotowa koncentracja, zasadne jest więc, aby przy rozpatrywaniu niniejszej sprawy skoncentrować się głównie na obszarze obejmującym terytorium Polski. Obszar ten należy jednak uznać za integralną część (segment) rynku europejskiego.

Uczestnicy koncentracji na rynku właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym

Zgodnie z definicją zawartą w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 37, poz. 334), rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym (poziomym), jest każdy rynek produktowy, na którym zaangażowani są co najmniej dwaj przedsiębiorcy uczestniczący w koncentracji (rynków wspólne) i gdzie koncentracja prowadzi do uzyskania łącznego udziału w rynku geograficznym w wysokości większej niż 20 %.

Jak już wspomniano powyżej, rynkami wspólnymi dla podmiotów biorących udział w koncentracji są rynki sprzedaży polipropylenu (homopolimery) i polietylenu (LDPE).

Orlen jest jedynym w Polsce producentem polipropylenu. Natomiast działalność w zakresie produkcji polietylenu na terenie Polski obok PKN ORLEN S.A. prowadzi także Poli-Chem Sp. z o.o. z siedzibą w Blachowni. Produkcja tej spółki **[Tajemnica przedsiębiorstwa]**

Typowy zakład produkujący np. PP kosztuje między 150 a 200 milionów EURO, w zależności od wielkości. Ponadto do produkcji PP i PE jako wsad stosowane są monomery (etylen i propylen). Transport monomerów z powodów ekonomicznych oraz ze względów bezpieczeństwa realizowany jest poprzez rurociągi. Sprawia to, że zazwyczaj przeróbka monomerów musi następować w sąsiedztwie zakładu produkującego monomery. Są to dosyć istotne bariery dla podmiotów, które chciałyby rozpocząć w Polsce działalność produkcyjną i w najbliższej przyszłości nie należy się raczej spodziewać wejścia nowych podmiotów na rynek polski.

Powyższe ograniczenia dotyczą jedynie produkcji w Polsce, nie odnoszą się natomiast do możliwości sprzedaży produktów importowanych na rynku polskim.

W rzeczywistości jedyną realną konkurencją dla polietylenu i polipropylenu wytwarzanego w PKN ORLEN S.A. jest import tych towarów. Poliolefiny (PE, PP) sprzedawane przez drugiego uczestnika koncentracji tj. Basell, ze względu na fakt, iż podmiot ten nie ma w Polsce zakładów produkcyjnych, pochodzą wyłącznie z importu.

Udział uczestników koncentracji na polskim rynku w 2000 r. przedstawia poniższa tabela.

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

Udział uczestników koncentracji na polskim rynku w 2001 r. przedstawia poniższa tabela.

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

Biorąc pod uwagę fakt, że łączny udział uczestników koncentracji na tożsamych rynkach produktowych, zarówno w sprzedaży Homo PP jak i LDPE przekracza 20 %, uznać należy, że zamierzona koncentracja, wywiera wpływ w układzie horyzontalnym na oba z ww. rynków.

Strukturę podaży homopolimerów i LDPE na rynek polski można określić w sposób następujący:

- podaż ze strony krajowych producentów charakteryzuje się stałą wielkością dostaw uzależnioną od mocy produkcyjnych **[Tajemnica przedsiębiorstwa]**
- import z krajów Europy Zachodniej, stanowi drugie i najważniejsze źródło podaży. Produkt dostarczany z tych krajów charakteryzuje się wysoką jakością, ale jest też zazwyczaj droższy od produktu krajowego,
- tworzywa z Rosji, Ukrainy i Białorusi charakteryzują się gorszą jakością, ale potrafią być na tyle tanie, że stanowią okresowo poważną konkurencję, w szczególności dla typów tworzyw ogólnego stosowania, dla których nie jest wymagana bardzo wysoka jakość,
- dostawcy z południa (Czechy, Słowacja i Węgry) mają ofertę bardzo podobną do krajowej.

Wskazując na powyższe wyliczenie źródeł podaży homopolimerów i LDPE, pomimo zróżnicowania jakości tych produktów, należy podkreślić, iż wszystkie one nabywane są na rynku polskim przez odbiorców, w zależności od ich zapotrzebowania na te produkty.

Największymi konkurentami podmiotów biorących udział w przedmiotowej koncentracji w zakresie sprzedaży na rynku krajowym polietylenu i polipropylenu są:

1. Sloznaft z siedzibą w Bratysławie - producent (Słowacja); LDPE
 - posiada przedstawiciela w Polsce (Sloznaft Polska Sp. z o.o. Warszawa),
 - możliwy jest indywidualny import bezpośredni od producenta,
2. ADC&ASCC z siedzibą w Dublinie – firma dystrybucyjna (Irlandia)
 - posiada przedstawiciela w Polsce (Ashland Polska Sp. z o.o. Warszawa)
3. Chemoppetrol z siedzibą w Litwinowie – producent (Czechy); PP i HDPE
 - posiada w Polsce dystrybutorów (Szymanowicz i Spółka Piaseczno k. Warszawy; Korporacja KGL S.A. Warszawa),
 - możliwy jest indywidualny import bezpośredni od producenta,
4. TVK z siedzibą w Tiszaujávros - producent (Węgry); HDPE, LDPE, PP
 - posiada przedstawiciela w Polsce (TVK Polska Sp. z o.o. Warszawa)
5. Dow w Niemczech Wschodnich HDPE, PP,
6. Borealis (Skandynawia) LDPE, PP.

Poniższa tabela przedstawia stosunek potencjału produkcyjnego Orlenu do potencjału innych producentów polietylenu i polipropylenu z Europy Środkowej.

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

Do największych konkurentów PKN Orlen S.A. na europejskim rynku polipropylenu i polietylenu zaliczają się: Basell, Borealis, Polimeri Europa, ExxonMobil Chemical Company, SabicEuroPetro Chemicals (dla LDPE) oraz DOW Chemicals, Basell, Atofina, Borealis, BP i SabicEuroPetro Chemicals (dla homopolimerów).

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

Najbardziej ugruntowaną pozycję Basell posiada w Europie Zachodniej, tzn. w takich krajach jak: Niemcy, Belgia, Holandia, Luksemburg, kraje skandynawskie, Francja, Wielka Brytania, Włochy, Hiszpania oraz Szwajcaria. Grupa Basell dokonuje również eksportu swoich produktów do innych regionów, włączając w to Europę Środkowo-Wschodnią, poprzez dystrybutorów oraz agentów. Ze względu na nieustabilizowaną pozycję rynkową Basell w tych rynkach, spółka nie posiada danych na temat rozmiarów tych rynków i swoich udziałów rynkowych. Szacunkowe udziały spółki Basell na rynku Europy Zachodniej przedstawiają się w sposób następujący:

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

Poniższa tabela przedstawia szacunkowy udział producentów z Europy Zachodniej w ogólnej wielkości zdolności produkcyjnych w tym regionie

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

W chwili obecnej przeciętne zapotrzebowanie na PP i PE w Polsce jest mniejsze niż w krajach Europy Zachodniej (np. w 2000 r., średnie zużycie HDPE na jednego mieszkańca Unii Europejskiej wyniosło 12 kg rocznie, w porównaniu z jedynie 4 kg w Polsce). Przewiduje się, iż w miarę wzrostu gospodarczego zużycie tych towarów w Polsce będzie stopniowo rosnąć. Tak więc, o polskim rynku poliolefinów można powiedzieć, iż obecnie znajduje się on w fazie rozwoju.

Polscy odbiorcy przede wszystkim kierują się ceną i jakością produktu. Odbiorca krajowy niechętnie zmienia markę produktu, ponieważ ponosi ryzyko komplikacji przy zmianie surowca dla maszyn przetwórczych. W związku z tym dąży raczej do stałej współpracy z dostawcą. Nowopowstające przedsiębiorstwa oczekują nowocześniejszych typów surowca, ze względu na zastosowanie nowych technologii przetwórstwa i rosnące wymagania rynku.

Ceny polipropylenu i polietylenu ustalane są w relacji do publikowanych w serwisie ICIS LOR notowań europejskich cen poliolefinów. Ceny polipropylenu i polietylenu wynikać będą z czynników ogólnych, mających znaczenie także w przypadku innych produktów, do których zaliczyć można bilans popytu i podaży, ceny ustalane przez konkurencję, ogólne koszty produkcji. W przypadku np. Orlenu

stosowana jest jednolita polityka cenowa dla wszystkich odbiorców, zarówno tych, którzy posiadają umowy wieloletnie z formułą cenową jak i tych, którzy są klientami doraźnymi, tak dla odbiorców bezpośrednich jak i dla dystrybutorów. W związku z tym, iż ceny polipropylenu i polietylenu ustalane są przez Orlen w odniesieniu do średnich cen z notowań światowych (ustalane są raz na miesiąc i stanowią iloczyn średniej ceny notowań światowych i średniego kursu EURO wg NBP), nie odbiegają od cen stosowanych przez innych producentów tych towarów na rynkach światowych.

Uczestnicy koncentracji na rynku właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym

Rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym (pionowym), jest każdy rynek produktowy, jeżeli równocześnie:

- działa na nim co najmniej jeden przedsiębiorca uczestniczący w koncentracji,
- jest on równocześnie rynkiem zakupu lub sprzedaży (poprzedni lub następny szczebel obrotu), na którym działa którykolwiek z pozostałych przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji,
- indywidualny lub łączny udział w rynku przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji na tych rynkach przekracza 30 %, bez względu na to czy aktualnie istnieje powiązanie typu dostawca-odbiorca między tymi przedsiębiorcami.

Zarówno Orlen jak i Basell produkują i sprzedają PP i PE. W chwili obecnej część sprzedawanego przez Basell PP dystrybuowana jest poprzez Orlen Polimer Sp. z o.o. (podmiot zależny od Orlen). Poliolefiny Polska ma przejąć całość sprzedaży importowanego obecnie do Polski przez Basell PP i PE.

W związku z tym, przyjąć należy, iż przedmiotowa koncentracja wywrze wpływ w układzie wertykalnym także na rynek dystrybucji poliolefinów w Polsce.

System dystrybucji poliolefinów Basell w Polsce odpowiada standardowym wzorom spotykanym w całej Europie. Dużych odbiorców obsługuje bezpośrednio wytwórca, podczas gdy mniejszymi odbiorcami zajmują się lokalni dystrybutorzy. Rozbicie dystrybucji w Polsce dla Basell przedstawia się następująco:

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

Sprzedaż bezpośrednią grupy Basell w Polsce obsługuje polski agent - BASF Polska. Miejscowy dystrybutor grupy kapitałowej Basell w zakresie PP jest jak już wskazano podmiotem zależnym od Orlen (Orlen Polimer), podczas gdy cała sprzedaż PE dokonywana jest za pośrednictwem BASF Polska.

Trzema głównymi odbiorcami grupy Basell w Polsce w 2001 r. byli, w odniesieniu do PP:

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

Trzema głównymi odbiorcami grupy Basell w Polsce w 2001 r. byli, w odniesieniu do PE:

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

System dystrybucji Orlen składa się z **[Tajemnica przedsiębiorstwa]**

Polski rynek odbiorców jest dosyć rozproszony. W ostatnich latach słabła aktywność dużych odbiorców, stanowiących pozostałość po państwowych zakładach, a w to miejsce powstawała duża ilość raczej drobnych odbiorców. Ostatnio jednak zaczyna być coraz bardziej widocznym proces zaniku najmniejszych odbiorców krajowych i wzrostu największych. Terytorialny rozkład natężenia krajowych odbiorców jest związany z uprzemysłowieniem poszczególnych regionów. Najwięcej odbiorców jest w rejonie Górnego Śląska oraz w rejonie Warszawy i Poznania.

Najczęściej spotykanym systemem dystrybucji koncernów zagranicznych w Polsce są przedstawicielstwa handlowe. System ten opiera się na zbierających zamówienia przedstawicielach handlowych, przy czym realizacją dostaw zajmuje się dostawca zagraniczny. Przedstawicielstwa w Polsce posiadają takie koncerny jak Slovnaft (Słowacja) - Slovnaft Polska Sp. z o.o. Warszawa, ADC&ASCC (Irlandia) - Ashland Polska Sp. z o.o. Warszawa, Chemopetrol (Czechy) - dystrybutorzy (Szymanowicz i Spółka Piaseczno k. Warszawy; Korporacja KGL S.A. Warszawa), TVK (Węgry) - TVK Polska Sp. z o.o. Warszawa.

Oprócz ww. firm i ich przedstawicielstw w Polsce – związanych z producentami, na rynku dystrybucji polietylenu i polipropylenu działa także szereg innych firm (m.in.: Motor Trade Plastics z siedzibą w Warszawie; Dow Polska z siedzibą w Warszawie; A. Schulman Polska z siedzibą w Warszawie; Biesterfeld Polska z siedzibą w Warszawie; Resinex z siedzibą w Warszawie; PPH FOLPOL z siedzibą w Krzemienicy; PPHU Inter z siedzibą w Bojszowie; Tyrex SJ z siedzibą w Kozach; Sembodja Polska z siedzibą w Warszawie; Witro-Chem z siedzibą w Poznaniu, Pol-Hurt z siedzibą w Łodzi, Chemirard z siedzibą w Radomiu, Plastic-Pol z siedzibą w Koszalinie, Chemia Wrocław S.A.; Chemia Katowice S.A.; Konimpex z siedzibą w Koninie;).

Do głównych barier wejścia na rynek sprzedaży ww. produktów zaliczyć można:

- pozyskanie dostawców,
- znajomość rynku odbiorców,
- zapewnienie atrakcyjnych warunków handlowych (ceny i odroczony termin płatności),
- zapewnienie ciągłości dostaw.

Uczestnicy koncentracji na rynku właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym

Rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym, jest każdy rynek produktowy, na którym między przedsiębiorcami uczestniczącymi w koncentracji nie istnieją żadne powiązania (układy) horyzontalne i wertykalne, ale przynajmniej jeden przedsiębiorca uczestniczący w koncentracji posiada więcej niż 40 % udziału w jakimkolwiek rynku właściwym.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, iż ani Basell ani Poliolefiny Polska nie przekraczają 40 % na żadnym z rynków (poza opisanym już wcześniej rynkami sprzedaży LDPE i HomoPP). Poliolefiny Polska wchodzi jednak w skład grupy kapitałowej Orlen, która przekracza 40 % udział na następujących rynkach:

[Tajemnica przedsiębiorstwa]

Na podstawie materiału zgromadzonego w sprawie i powyższych ustaleń organ antymonopolowy zważył, co następuje.

Przepis art. 17 ustawy antymonopolowej stanowi, że Prezes Urzędu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca na rynku i wskutek czego konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona. Dla zastosowania tego przepisu niezbędne jest zatem wykazanie, że wskutek koncentracji:

- a) nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca (test dominacji),
- b) konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona (test istotnego ograniczenia konkurencji).

Ostatnie wyroki Trybunału Europejskiego wskazują, iż przy ocenie skutków koncentracji na rynek powinno uwzględniać się pogłębione analizy rynku i stosować w większym zakresie test istotnego ograniczenia konkurencji. Test dominacji nie uwzględnia bowiem takich elementów analizy jak: bariery wejścia na rynek, rynkowa siła nabywców, sposób zorganizowania dystrybucji, zróżnicowanie i innowacyjność produktów oraz stan rozwoju rynku.

Ad a) Definicja pozycji dominującej określona jest w art. 4 pkt 9 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*. Zgodnie z tą definicją, dominująca pozycja rynkowa przedsiębiorcy to pozycja, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym poprzez stworzenie mu możliwości działania w znacznym stopniu niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Ustawa wprowadza domniemanie, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

Jak wykazało niniejsze postępowanie, podmioty uczestniczące w koncentracji działają na wspólnych rynkach właściwych. Przedmiotowa koncentracja jest przykładem, zarówno koncentracji wertykalnej (pionowej), jak i koncentracji horyzontalnej (poziomej). Grupa kapitałowa Orlen działa bowiem zarówno na rynku

produkcji jak i dystrybucji polietylenu i polipropylenu, natomiast Basell również rozprowadza wyprodukowane przez siebie towary na terenie Polski. W wyniku przedmiotowej koncentracji, spółka Poliolefiny Polska, przejęłaby zarówno dotychczasową produkcję poliolefinów Orlenu jak i dystrybucję produktów Basell'a na terenie Polski oraz dotychczasowe kanały dystrybucyjne tych produktów wykorzystywane obecnie przez Orlen. Nastąpi więc połączenie potencjałów obu firm na terenie Polski.

W następstwie niniejszej koncentracji dojdzie jedynie do wzmocnienia pozycji Poliolefiny Polska na polskim rynku poliolefinów (HomoPP, LDPE). Udziały Poliolefiny Polska, po przejęciu sprzedaży prowadzonej obecnie przez Basell, zwiększyłyby się jednak nieznacznie w stosunku do udziałów, które już obecnie posiada Orlen na tych rynkach tj. z obecnych **[Tajemnica przedsiębiorstwa]** odnośnie Homo PP i z **[Tajemnica przedsiębiorstwa]** odnośnie LDPE.

Z perspektywy rynku europejskiego, przedmiotowa koncentracja nie doprowadzi natomiast do powstania pozycji dominującej na rynku.

Udział Basell'a na rynku Europy Zachodniej wynosi około **[Tajemnica przedsiębiorstwa]** dla LDPE i około **[Tajemnica przedsiębiorstwa]** dla PP (**[Tajemnica przedsiębiorstwa]**). Basell nie dysponuje danymi na temat swoich udziałów w krajach Europy Środkowo Wschodniej. Uwzględniając te kraje, udział najprawdopodobniej uległby jednak zmniejszeniu gdyż najsilniejszą pozycję Basell – jak wynika z wyjaśnień tej spółki - posiada w krajach Europy Zachodniej. Przykładem może tu być np. Polska, gdzie udział Basell'a wynosi odpowiednio **[Tajemnica przedsiębiorstwa]** (dla LDPE) i **[Tajemnica przedsiębiorstwa]** (dla HomoPP).

Udział Orlenu na rynku polipropylenu i polietylenu w krajach Europy Zachodniej **[Tajemnica przedsiębiorstwa]**

Za określeniem rynku, jako co najmniej rynku europejskiego – jak już wskazano wcześniej - przemawia natomiast brak istotnych barier w imporcie tych towarów do Polski jak również fakt, że taki import jest rzeczywiście realizowany. Import stanowi ponad **[Tajemnica przedsiębiorstwa]**). Transport PP i PE także nie stanowi istotnego ograniczenia w imporcie tych towarów, ponieważ nie wymaga specjalistycznych środków transportu a jego koszty nie są wysokie (koszty transportu uzależnione są od wielkości masy przewożonych towarów i kształtują się na poziomie kilku procent ceny towaru). PP i PE mogą być przewożone za pomocą standardowych samochodów ciężarowych. Także ceny PP i PE oraz ich poszczególnych odmian (w tym HomoPP oraz LDPE) obowiązujące w Polsce - ze względu na ich ustalanie w stosunku do notowań światowych tych produktów – są na podobnym poziomie, jak w innych krajach europejskich.

Preferencje polskich odbiorców polipropylenu i polietylenu także są podobne do preferencji odbiorców w innych krajach europejskich - ze względu na upodabnianie się polskiego rynku polipropylenu i polietylenu oraz rynku tworzyw sztucznych do rynku europejskiego. Zapotrzebowanie odbiorców polipropylenu i polietylenu

podyktowane jest bowiem rodzajem wytwarzanych tworzyw sztucznych, które są w Polsce podobne do tworzyw wytwarzanych w innych krajach europejskich.

Reasumując należy uznać, iż w wyniku przedmiotowej koncentracji umocni się nieznacznie pozycja spółki Poliolefiny Polska na rynku polskim. Natomiast z perspektywy rynku europejskiego - którego rynek polski jest integralną częścią (segmentem) - zarówno nie powstanie, jak i nie umocni się pozycja dominująca uczestników koncentracji na rynku właściwym.

Ad b) Zdaniem organu antymonopolowego, w przypadku niniejszej koncentracji nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na ww. rynkach. Konkurentami podmiotów biorących udział w niniejszej koncentracji są duże koncerny chemiczne, które już obecnie działają na polskim rynku jak i te które potencjalnie na ten rynek - z powodu braku barier – mogą wejść. Zaliczyć można do nich takie firmy jak Borealis, Polimeri Europa, ExxonMobil Chemical Company i SabicEuroPetro Chemicals (dla LDPE) oraz DOW Chemicals, Atofina, Borealis, BP i SabicEuroPetro Chemicals (dla homopolimerów). Ponadto na polskim rynku szczególnie aktywni są producenci z krajów Europy Środkowej tj. Slovnaft (Słowacja), Chemopetrol (Czechy), TVK (Węgry), Dow (Niemcy Wschodnie). Przedsiębiorcy ci sprzedają swoje towary za pośrednictwem polskich przedstawicieli handlowych lub dystrybutorów. Polscy odbiorcy polipropylenu i polietylenu mają także możliwość bezpośredniego zaopatrywania się u zagranicznych producentów lub ich przedstawicieli (dystrybutorów) za granicą. Nie są zmuszeni jednak do takich działań, z powodu rozwiniętego systemu dystrybucji i przedstawicielstw handlowych w Polsce.

Analizując hipotetyczną możliwość powstania niekorzystnych skutków koncentracji dla odbiorców np. w postaci wzrostu cen, należy wskazać na brak barier nabycia PP i PE od producentów zagranicznych. Politykę handlową, w tym szczególnie poziom cen i jakość produktów oferowanych przez Poliolefiny Polska, będą weryfikować zagraniczni producenci, posiadający zarówno realne jak i potencjalne możliwości sprzedaży swoich produktów na rynku polskim.

W zakresie dystrybucji, koncentracja także nie wpłynie w istotny sposób na rynek. Poliolefiny Polska przejmą sprzedaż prowadzoną obecnie przez Basell na terenie Polski. W chwili obecnej sprzedaż ta realizowana jest w przeważającej części bezpośrednio przez **[Tajemnica przedsiębiorstwa]**, a rolę dystrybutora dla pozostałej części PP pełni podmiot z grupy kapitałowej Orlen – spółka Orlen Polimer. Po dokonaniu transakcji, przewiduje się, iż do Polski sprowadzane będą jedynie te rodzaje polipropylenu i polietylenu, których nie będzie produkować Poliolefiny Polska.

Przedmiotowa koncentracja nie powinna więc wpłynąć w sposób istotny na osłabienie pozycji rynkowej konkurentów, a w efekcie i na istotne osłabienie konkurencji. Ponadto, niektórzy konkurenci tacy jak TVK, DOW, Chemopetrol planują zwiększenie produkcji poliolefinów, co powinno pozytywnie wpłynąć na konkurencyjność tego rynku.

Należy również wskazać, iż przeciętne zapotrzebowanie na PP i PE w Polsce jest obecnie dużo mniejsze niż w krajach Europy Zachodniej. Przewiduje się, iż w miarę wzrostu gospodarczego zużycie tych towarów w Polsce będzie stopniowo rosnąć. Rozwój - w dalszej perspektywie polskiego rynku - uzasadnia potrzebę zwiększenia mocy wytwórczych PP i PE przez Poliolefiny Polska. Zgodnie natomiast z wyrokiem Sadu Antymonopolowego z dnia 8 października 1997 r. sygn. akt. XVII Ama 33/97, zamierzone łączenia przedsiębiorstw funkcjonujących na rynkach znajdujących się w okresie ekspansji, z reguły nie stwarzają większych zagrożeń, aby ta drogą dochodziło do nieuzasadnionego ograniczenia konkurencji ze szkodą dla konsumentów. Uzasadnia to zatem bardziej liberalne stosowanie przepisu uprawniającego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do wydania decyzji zakazującej łączenia przedsiębiorstw, jeżeli w jego wyniku uzyskałyby lub umocniły pozycje dominującą.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, Prezes Urzędu stoi na stanowisku, że w wyniku przedmiotowej koncentracji spółka Poliolefiny Polska nie osiągnie pozycji pozwalającej zapobiegać skutecznej konkurencji na rynku właściwym, poprzez stworzenie możliwości działania w znacznym stopniu niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów.

Powyższe argumenty wskazują również, iż wskutek zamierzonej koncentracji, nie nastąpi istotne ograniczenie konkurencji na rynku. Siła, jaką będzie dysponować Poliolefiny Polska nie pozwoli tej spółce na skuteczne przeciwdziałanie rozwojowi konkurencji. Podmioty, które konkurują na rynku właściwym, należą do silnych grup kapitałowych działających w całej Europie, posiadających zarówno niezbędny know-how, ugruntowaną pozycję rynkową jak i zasób finansowy, aby skutecznie konkurować z Poliolefiny Polska.

Reasumując należy stwierdzić, że planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 17 ustawy antymonopolowej i nie stwarza zagrożenia dla konkurencji.

Wobec powyższego orzeka się jak w sentencji.

Na niniejszą decyzję, na podstawie art. 78. ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, stronom przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem Prezesa UOKiK, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

Dyrektor
Departamentu Przemysłu i Infrastruktury
Andrzej Graduszyński

